

Mundtlig beretning 2022/2023

Det talte ord gælder

Kære alle,

Dejligt at stå her i dag og kunne kigge tilbage på et år, hvor der er god bevægelse på ældre- og sundhedsområdet.

- I kommunerne arbejdes der med at ændre kultur, vaner og egne regler. Der gøres forsøg med tværfaglige teams og plejehjemsråd.
- I det centrale embedsværk kæmpes der med at få lavet den ældrelov, som både den forhenværende og nuværende regering har lovet.
- Og senest er der nedsat en sundhedsstrukturkommission, der skal fremtidssikre sundhedsvæsenet.

Jeg ved, at det også er emner, der optager jer.

Der er ingen tvivl om, at vi ikke kan forsætte med at gøre det samme.

Ældre- og sundhedsområdet står med massive udfordringer. Der er desperat mangel på arbejdskraft samtidig med, at der bliver flere og flere børn og ældre.

Derfor er der 'brug for en omkalfatring af hele ældreplejen', som tidligere departementschef Per Okkels udtrykte det på vores konference november sidste år.

En flot indsats af ældre- og seniorråd landet over

Her spiller I som ældre- seniorråd en central rolle. I er tæt på borgerne. I er tæt på politikerne. Og I er tæt på det kommunale embedsværk.

I har et rigtigt godt afsæt til at påvirke udviklingen i den rigtige retning.

Og kommunerne lytter til jer.

Det fremgår af Danske Ældreråds seneste medlemsundersøgelse. Her fortæller flertallet af jer, at I har indflydelse på de politiske beslutninger, der tages i jeres kommune – og at I generelt har et godt samarbejde med forvaltning og politikere.

Det understreger, at I leverer et seriøst stykke arbejde, som det er værd at lytte til.

Undersøgelsen viser også, at I er meget optaget af at videreudvikle samarbejdet med jeres kommune.

I arbejder blandt andet for at blive inddraget tidligere i processerne, så I får endnu bedre mulighed for at sætte jeres aftryk. Og så har I generelt fokus på selv at sætte en dagsorden – blandt andet med afsæt i Danske Ældreråds mærkesager.

Når jeg nævner dette, er det også for at pointere at vi har rigtig meget brug for jer i disse spørgeundersøgelser, så vi ved hvilken vej pilen peger.

Et ældre- og sundhedsområde i bevægelse

Der er som sagt bevægelse på ældreområdet i disse år.

Regeringen vil frisætte de store velfærdsområder, og starter på ældreområdet. Tre kommuner er allerede frisat - Langeland, Middelfart og Viborg. Og flere vil få muligheden. Det sikrer en politisk aftale indgået sidste sommer.

Spørgsmålet er så, hvad vi kan lære af de forsøg, der er godt i gang?

Ja vi kan lære, at det slet ikke er statslige regler og lovgivning, der står i vejen for, at kommunerne kan gøre tingene anderledes på ældreområdet. De største hindringer er kultur og egne kommunale regler. Det viser en midtvejsevaluering, som VIVE udgav fornylig.

Borgmester i Middelfart Kommune, Johannes Lundsryd Jensen, har været meget klar i spytet. Og har sagt: "Det har vist sig, at det er kultur, vaner og egne regler – frem for lovgivning – som kan hjælpe til en bedre ældrepleje".

Det vælger jeg at tolke som om, at alle kommuner kan gå i gang i morgen. De behøver ikke vente på at blive frisat.

Så kære ældre- seniorråd. Jeg vil opfordre jer til at presse på for, at jeres kommune inviterer medarbejdere, ledere, pårørende, ældreråd og de ældre til at give deres input til, hvordan tingene kan gøres bedre. Det er en proces, som ifølge VIVEs midtvejsevaluering skaber stor begejstring og engagement i kommunerne.

Vi taler fortsat om en ny ældrelov

Noget andet, der er talt meget om, er en ny ældrelov.

Danske Ældreråd har været med i det rådgivende panel og de ekspertgrupper, som den tidligere regering nedsatte for at få input til en ny ældrelov. Og vi er glade for at kunne se, at meget af det, vi har talt for, er med i den afrapportering, som blev præsenteret efteråret 2022.

Vi er blandt andet enige i afrapporteringens anbefalinger om:

- at der er behov for en ny tilgang til visitation, hvor beslutninger om hjælp i langt højere grad sker i mødet mellem borger og medarbejdere, der kender borgeren godt.
- at der er behov for tværfaglige, faste teams - som kan sikre en større kontinuitet i de medarbejdere, der kommer i borgerens hjem.
- at vi har brug for et nyt perspektiv på retssikkerhed - de skriftlige afgørelser skal fylde mindre, og der skal være mere plads til medarbejdernes faglige vurdering.

- Vi er også enige i, at der er behov for en ny tilsynsmodel. Her mener vi, at de statslige tilsyn skal lægges sammen og det kommunale tilsyn nytænkes

Noget, vi savner i afrapporteringen, er en klar anbefaling om at samle personlig pleje, sygepleje, genoptræning og rehabilitering i én lovgivning.

Der er betydeligt overlap mellem de forskellige ydelser, så det giver ikke mening, at ydelserne er spredt på tværs af servicelov og sundhedslov.

Der er endnu ikke kommet en ældrelov. Og der bliver stadig talt meget om, hvordan en sådan kan se ud. I Danske Ældreråd fortsætter vi med at arbejde for, at vores synspunkter bliver hørt, og der sikres en sammenhæng til sundhedsområdet.

Ny struktur på sundhedsområdet

For lidt over en måned siden præsenterede regeringen kommissoriet for den nye sundhedsstrukturkommissionen, der skal fremtidssikre sundhedsvæsenet.

Danske Ældreråd finder det positivt, at der nu bliver kigget grundigt på, hvordan der kan sikres meget bedre sammenhæng mellem sygehus, almen praksis og det kommunale sundhedsvæsen. Vi har et alt for usammenhængende sundhedsvæsen.

Og det er ikke mindst noget, som ældre med flere sygdomme lider under. Alt for ofte sker det, at ældre havner i forløb, der ikke er koordineret på tværs af sygehus og kommune.

De sundhedsprofessionelle mangler overblik over det samlede forløb, blandet andet fordi de nogle steder ikke har adgang til andre sektors journaler. Det er simpelthen ikke godt nok.

Forebyggelse bliver et andet fokusområde for kommissionen. Og vi kommer i Danske Ældreråd til at insistere på, at bedre forebyggelse også skal omfatte den ældre del af befolkningen. For der er et enormt menneskeligt og økonomisk potentiale i, at raske ældre forbliver raske.

Endelig har vi i Danske Ældreråd en forventning om, at kommissionen vil se på, hvilke krav der skal stilles til kommunernes midlertidige pladser.

Problemet er, at flere og flere borgere kommer ind på de midlertidige pladser i overgangen mellem sygehus og eget hjem eller plejebolig.

Men selvom der typisk er tale om meget svækkede patienter, der har behov for behandling og genoptræning, så har man fra politisk hold ikke defineret nogle klare rammer for, hvad de midlertidige pladser skal kunne.

Danske Ældreråd er meget optaget af, at det problem bliver løst. Og det er da også noget, som jeg – sammen med de fem regionsældrerådsformænd – for nylig har drøftet med formand i Danske Regioner, Anders Kühnau.

Nye samarbejder

Danske Ældreråd vil altid gerne samarbejde bredt.

Vi samarbejder blandt andet med Faglige Seniorer og Danske Seniorer for en lovændring, så alle valg til ældreråd afholdes som fremmødevalg. Det er denne valgform, der giver den suverænt højeste stemmeprocent og selvfølgelig derfor også den valgform, som kommunerne bør anvende.

Og i dette beretningsår har vi indgået et samarbejde med KL om plejhjemsråd og velfærdsteknologi.

Vi har sammen med KL præsenteret en model for, hvordan plejhjemsråd kan blive organiseret i kommunerne.

Vi ønsker med plejhjemsråd kort sagt at skabe et rum, hvor beboere, pårørende og lokale ressourcepersoner i tæt dialog med plejhjemslederen bidrager til at fastholde en god kultur og udvikle plejhjemmene. Et rum, hvor man drøfter udfordringer, bekymringer og vanskelige temaer, før det udvikler sig til egentlige problemer.

Modellen er anderledes end den, som regeringen lægger op til i sit regeringsgrundlag. Her peger pilen i retning af professionelle bestyrelser, der har det fulde økonomiske, juridiske og faglige ansvar. Sådant en model mener vi hverken vil være hensigtsmæssig eller realistisk at udbrede til alle landets knap 1.000 plejhjem.

Årsagen er blandt andet, at det vil stille uhørt stor krav til en bestyrelse, der består af personer fra lokalsamfundet, og som arbejder frivilligt, at have det fulde ansvar for forholdene omkring syge og svækkede mennesker med omfattende plejebenhov. Det bliver svært at rekruttere til sådan en bestyrelse.

Når det gælder velfærdsteknologi arbejder vi sammen med KL for, at kommunerne i højere grad griber de teknologiske muligheder. Selvfølgelig med det in mente, at det er borgerens ønsker og behov, der er styrende. Det betyder, at det altid skal være op til den enkelte ældre at takke ja eller nej til velfærdsteknologi.

Der bliver lyttet

Jeg oplever, at der generelt er interesse for Danske Ældreråd budskaber, hvad enten det gælder plejhjemsråd, frisættelse af ældreplejen, velfærdsteknologi, digitalisering, midlertidige pladser eller brug af ufaglært arbejdskraft, som vi kommer til at drøfte senere i dag.

Der bliver lyttet, når vi mødes med politikere, og vi får spaltepads, når vi henvender os til medierne med gennemarbejdede budskaber. Vores anbefalinger skal være gennemarbejdede og velunderbyggede, ellers bliver der ikke lyttet. Og det kræver selvfølgelig ressourcer og tid.

Når jeg for eksempel bliver inviteret til at deltage i en paneldrøftelse på KLs Social- og Sundhedspolitiske Forum senere i maj – om behovet for nye løsninger på ældreområdet. Ja, så skyldes det formentlig, at vi tidligere har markeret os på området.

Rekord mange kursustilbud og arrangementer

Danske Ældreråd har i dette beretningsår også haft stort fokus på at kunne tilbyde jer en bred vifte af kurser, konferencer, temadage og dialogmøder. Vi har aldrig tidligere haft så meget forskelligt på hylden.

Jeg er derfor meget glad for, at vi har forlænget samarbejdet med Velux Fonden. Og derfor kan udvide palletten yderligere. Det betyder, at vi kan tilbyde mere uddannelse inden for blandt andet ledelse, kommunikation, boformer til ældre og patientinddragelse.

Danske Ældreråds arrangementer er ikke bare vigtige i forhold til kompetenceudvikling. De er også vigtige i forhold til at kunne mødes og udveksle erfaringer på tværs.

Det er meget vigtigt for Danske Ældreråd at få indblik i, hvad der optager jer som ældre seniorråd lokalt. Blandt andet giver de årlige dialogmøder med formænd og næstformænd god mulighed for at få drøftet, hvilke budskaber Danske Ælderåd skal tage med, når vi kommunikerer med politikere, embedsmænd og pressen.

Det nye år

Jeg har store forventninger til det nye beretningsår. Som sagt bevæger ældre- og sundhedsområdet sig i disse år. Lokalt pibler det frem med nye spændende initiativer, ligesom regeringen har lagt op til flere initiativer.

Vi kommer alle til at arbejde for, at den bevægelse, der sker på området, ender både rigtigt og fornuftigt

Vi skal blandt andet arbejde for, at frisættelsen af ældreplejen fokuserer på, at frisætte den enkelte borger og ikke den enkelte kommune.

Vi skal arbejde for en ældrelov, der understøtte denne tankegang.

Vi skal arbejde for, at plejehjemsråd bliver udbredt i kommunerne.

Og så skal vi arbejde for et sundhedsvæsen, der sikrer bedre hjælp, ikke nødvendigvis mere, men at borgeren oplever sammenhæng i hjælpen.

Her til slut vil jeg rette en kæmpe tak til alle ældre- og seniorråd, som er hjørnesteenene i vores arbejde, tak til bestyrelsen for med- og modspil, tak til alle medarbejdere for kompetent og professionelt arbejde. Vi har nået meget, vi skal nå endnu mere og det er jeg sikker på vi kommer til det næste år.

Tak for ordet.